📘 כלי רפלקציה – מדריך למורה

חושבים על הלמידה · לכל השיעורים ולכל השכבות

כלי רפלקציה

חושבים על הלמידה – כלים לתלמידים ולמורים, לשימוש אחרי כל אחד משיעורי שגרות החשיבה

📖 מה בקובץ

- **מדריך קצר למורה** – מתי ואיך משתמשים בכל כלי (עמודים 1–2).
- **6 כלים לכיתות א׳–ג׳** – מנוקדים, באותיות גדולות, עם פרצופים ומקום לציור (עמודים 3–8).
- **6 כלים לכיתות ד׳–ו׳** – בלי ניקוד, עם שאלות מעמיקות יותר (עמודים 9–14).
- **יומן המורה אחרי השיעור** – דף אחד לחשיבה של המורה על השיעור (עמוד 15).

🧭 איזה כלי מתי?

הכלי	מתי	זמן	טיפ למורה
🎟️ **כרטיס יציאה**	בדקות האחרונות של כל שיעור	3–5 דק׳	לקרוא את הכרטיסים באותו יום ולמיין לשלוש ערמות: הבינו / חלקית / עוד לא – ולפתוח בהן את השיעור הבא.
💡 **פעם חשבתי… עכשיו אני חושב/ת**	בסוף שיעור שבו השתנתה הבנה (ניסוי, נתון שהפתיע, דיון)	5–7 דק׳	לבקש ״מה גרם לשינוי?״ – כך התלמידים מזהים מה קידם את החשיבה שלהם.
🔢 **3–2–1**	סיכום שיעור או סיום יחידה	5–8 דק׳	את ה־״1״ (השאלה) אפשר לאסוף ללוח שאלות כיתתי ולפתוח בהן חקר.
😀 / 📏 **הערכה עצמית**	אחרי עבודה בקבוצה או משימת ביצוע	4–6 דק׳	להשוות להערכת המורה בשיחה אישית קצרה; בכיתות א׳–ג׳ – לקרוא את המשפטים בקול.
🌱 **מה / איך / מה עוד**	סוף שבוע או סוף נושא	8–10 דק׳	השאלה ״איך למדתי?״ היא לב העניין: מכוונים לשגרה, לקבוצה, לניסוי – לא רק ״הקשבתי״.
🧠 **כרטיס חשיבה על השגרה**	מיד אחרי הפעלת שגרת חשיבה	5 דק׳	כשהשגרה מוכרת – לבקש מהתלמידים להציע מקצוע אחר שבו היא תעזור.

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו״ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו״ט מחוז ירושלים.

📘 מדריך למורה – שאלות ועקרונות

חושבים על הלמידה

💬 שאלות לחשיבה על הלמידה – לפי שגרת החשיבה

השגרה	שאלה 1	שאלה 2
🧭 **נקודת מצפן**	באיזה כיוון היה לך הכי קל לכתוב, ובאיזה הכי קשה? למה?	האם הדעה שלך השתנתה אחרי שכתבת את "מדאיג" ו"צריך לדעת"?
👀 **רואה – חושב – שואל**	איך ידעת להפריד בין מה שראית לבין מה שחשבת?	איזו שאלה שלך הכי מסקרנת – ואיך אפשר לברר אותה?
🔤 **א"ב של רעיונות**	איזו אות "תקעה" אותך, ומה עזר לך להמשיך?	איך בחרתם כותרת להכללה? מה משותף למילים שבה?
👥 **חשוב – זוג – שתף**	מה בן או בת הזוג הוסיפו לרעיון שלך?	מה היה שונה בתשובה שלך לפני השיחה ואחריה?
🐝 **משושים**	איזה חיבור בין שני משושים הכי הפתיע אותך? הסבירו אותו.	האם היה משושה שלא הצלחתם לחבר? מה חסר כדי לחבר אותו?
🍾 **אמת וחובה**	איזו טענה נראתה לך נכונה בהתחלה והתבררה כלא נכונה?	איך בדקתם אם טענה נכונה? על מה הסתמכתם?

🌟 עקרונות לשיח של חשיבה על הלמידה

- חושבים על הלמידה = מסתכלים לא רק על "מה למדנו" אלא גם על "איך חשבנו". שואלים על התהליך, לא רק על התוצאה.
- מקצרים ומקפידים: 3–5 דקות קבועות בסוף השיעור עדיפות על פעילות ארוכה פעם בחודש.
- מדגימים בקול: המורה משתף/ת במשפט אחד איך חשב/ה – "בהתחלה חשבתי ש... ואז ראיתי ש...".
- אין תשובה נכונה אחת: מקבלים כל תשובה כנה, ומבקשים נימוק או דוגמה.
- משתמשים בתוצרים: כרטיסי היציאה הם עדות להערכה מעצבת – הם מכוונים את פתיחת השיעור הבא.
- בכיתות א'–ב': קוראים את השאלות בקול, מאפשרים ציור ותשובה בעל פה, ועובדים עם הפרצופים.
- תיק חשיבה: שומרים את הדפים בתיק אישי – בסוף מחצית התלמידים בוחרים דף אחד ומסבירים מה השתנה אצלם.

⭐ בקבוצה הקטנה עם המורה

- מבקשים מכל תלמיד/ה להצביע על רגע אחד בשיעור שבו "הבין משהו" – ומה קרה באותו רגע.
- משווים בין שני כרטיסי יציאה (בלי שמות): "מה ההבדל בין שתי התשובות? איזו מסבירה יותר – ולמה?"
- מבקשים מהתלמידים לנסח יחד "טיפ לחשיבה" לכיתה, ותולים אותו על קיר הכיתה.

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

כַּרְטִיס יְצִיאָה

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · גִּזְרוּ – 4 כַּרְטִיסִים בַּדַּף

שֵׁם: _____ כִּתָּה: _____ תַּאֲרִיך: _____

✂️ גִּזְרוּ אֶת הַכַּרְטִיסִים לְאֹרֶךְ הַקַּוִּים.

כַּרְטִיס יְצִיאָה 1

הַיּוֹם לָמַדְתִּי ש...

_____

_____

_____

צִיּוּר קָטָן שֶׁל מָה שֶׁלָּמַדְתִּי:

כַּרְטִיס יְצִיאָה 2

דָּבָר אֶחָד שֶׁהִפְתִּיעַ אוֹתִי:

_____

_____

_____

שְׁאֵלָה שֶׁיֵּשׁ לִי עַכְשָׁו:

_____

_____

_____

כַּרְטִיס יְצִיאָה 3

הֵכִי עָזַר לִי לַחֲשֹׁב כְּשֶׁ...

_____

_____

_____

צִבְעוּ אֶת הַפַּרְצוּף: 😀 🙂 😐

_____

_____

_____

כַּרְטִיס יְצִיאָה 4

מִלָּה חֲדָשָׁה שֶׁלָּמַדְתִּי:

_____

_____

_____

מְשֻׁפָּט עִם הַמִּלָּה:

_____

_____

_____

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

פַּעַם חָשַׁבְתִּי... עַכְשָׁו אֲנִי חוֹשֵׁב

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · מַשְׁוִים בֵּין לִפְנֵי לְאַחֲרֵי

שֵׁם: כִּתָּה: תַּאֲרִיךְ:

חִשְׁבוּ עַל הַנּוֹשֵׂא שֶׁלָּמַדְנוּ הַיּוֹם. מָה חָשַׁבְתֶּם בַּהַתְחָלָה? מָה אַתֶּם חוֹשְׁבִים עַכְשָׁו?

⏪ לִפְנֵי הַשִּׁעוּר

פַּעַם חָשַׁבְתִּי ש...

⏩ אַחֲרֵי הַשִּׁעוּר

עַכְשָׁו אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁ...

🔄 מָה גָּרַם לִי לְשַׁנּוֹת אֶת דַּעְתִּי?

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

1 – 2 – 3

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · שְׁלוֹשָׁה, שְׁנַיִם, אֶחָד

שֵׁם: כִּתָּה: תַּאֲרִיך:

3 שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁלָּמַדְתִּי

2 שְׁנֵי דְּבָרִים שֶׁאָהַבְתִּי

1 שְׁאֵלָה אַחַת שֶׁיֵּשׁ לִי

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

😀 אֵיךְ הָלַךְ לִי הַיּוֹם?

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · הַעֲרָכָה עַצְמִית

שֵׁם: _____ כִּתָּה: _____ תַּאֲרִיךְ: _____

קִרְאוּ כָּל מִשְׁפָּט. צִבְעוּ אֶת הַפֶּרְצוּף שֶׁמַּתְאִים לָכֶם.

	😀 כֵּן, מְאוֹד	🙂 קְצָת	😐 עוֹד לֹא
הִקְשַׁבְתִּי לַחֲבֵרִים בַּקְבוּצָה.			
אָמַרְתִּי רַעְיוֹן מִשֶּׁלִּי.			
הִסְבַּרְתִּי לָמָּה אֲנִי חוֹשֵׁב כָּךְ.			
שָׁאַלְתִּי שְׁאֵלָה טוֹבָה.			
עָזַרְתִּי לַחֲבֵר.			
סִיַּמְתִּי אֶת הַמְּשִׁימָה.			

⭐ דָּבָר אֶחָד שֶׁאֲנִי גֵּאֶה בּוֹ הַיּוֹם:

_____

_____

_____

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

מָה לָמַדְתִּי? אֵיךְ לָמַדְתִּי? מָה עוֹד?

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · שְׁלוֹשׁ שְׁאֵלוֹת עַל הַלְמִידָה

שֵׁם: כִּתָּה: תַּאֲרִיךְ:

מָה לָמַדְתִּי הַיּוֹם?

אֵיךְ לָמַדְתִּי? מָה עָזַר לִי?

מָה עוֹד אֲנִי רוֹצָה לָדַעַת?

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

כַּרְטִיס חֲשִׁיבָה עַל הַשִּׁגְרָה

כְּלִי לַחֲשִׁיבָה עַל הַלְמִידָה · כִּתּוֹת א׳–ג׳ · אַחֲרֵי שִׁגְרַת חֲשִׁיבָה

שֵׁם: _____ כִּתָּה: _____ תַּאֲרִיךְ: _____

סַמְּנוּ אֶת הַשִּׁגְרָה שֶׁעָשִׂינוּ הַיּוֹם:

- ⬜ 🧭 נקודת מצפן
- ⬜ 👀 רואה – חושב – שואל
- ⬜ 🔤 א״ב של רעיונות
- ⬜ 👥 חשוב – זוג – שתף
- ⬜ 🐝 משושים
- ⬜ 🍾 אמת וחובה

✏️ מָה הָיָה כֵּיף בַּשִּׁגְרָה?

✏️ מָה הָיָה קָשֶׁה?

✏️ הַשִּׁגְרָה עָזְרָה לִי לַחֲשֹׁב עַל...

✏️ אֵיפֹה עוֹד אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּשִּׁגְרָה?

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

כרטיסי יציאה

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · גזרו – 4 כרטיסים בדף, לבחירת המורה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גזרו את הכרטיסים לאורך הקווים.

כרטיס יציאה 1

הרעיון החשוב ביותר שלמדתי היום, ולמה הוא חשוב:

ראיה או דוגמה מהשיעור:

כרטיס יציאה 2

משהו שעדיין לא ברור לי:

מה יכול לעזור לי להבין אותו?

כרטיס יציאה 3

קשר בין מה שלמדנו היום לבין החיים שלי:

שאלה חדשה שעלתה לי:

כרטיס יציאה 4

אם הייתי מלמד את זה לחבר, הייתי מתחיל ב...

מושג אחד שחייב להופיע בהסבר:

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

פעם חשבתי… עכשיו אני חושב/ת

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · מעקב אחרי שינוי בחשיבה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חשבו על הנושא שלמדנו. כתבו מה חשבתם בתחילת השיעור ומה אתם חושבים עכשיו – ומה גרם לשינוי.

⏪ בתחילת השיעור

פעם חשבתי ש…

⏩ עכשיו

עכשיו אני חושב/ת ש…

🔄 מה גרם לי לשנות את החשיבה? (ניסוי, נתון, טיעון של חבר/ה, שאלה…)

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

1 – 2 – 3

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · סיכום אישי של השיעור

שם: כיתה: תאריך:

3 שלושה דברים חשובים שלמדתי

2 שני קשרים: לנושא אחר, למקצוע אחר או לחיים

1 שאלה אחת שעדיין מסקרנת אותי

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

הערכה עצמית – סולם

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · איפה אני עומד/ת היום?

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לכל משפט סמנו נקודה על הסולם (1 = עוד לא, 4 = בהחלט). בסוף כתבו יעד אחד לשיעור הבא.

	1 עוד לא	2 בהתחלה	3 כמעט	4 בהחלט
ביססתי את מה שאמרתי על ראיה (נתון, תצפית, טקסט).				
הקשבתי לרעיון שונה משלי ושקלתי אותו.				
שאלתי שאלה שהעמיקה את הדיון.				
חיברתי בין מושגים ולא רק מניתי אותם.				
תרמתי לעבודת הקבוצה.				
אני יכול/ה להסביר את הנושא במילים שלי.				

🎯 היעד שלי לשיעור הבא:

_____

_____

_____

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

מה למדתי / איך למדתי / מה עוד?

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · חושבים על הלמידה עצמה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מה למדתי? (רעיון מרכזי ודוגמה)

איך למדתי? (מה עזר לי לחשוב: השגרה, הקבוצה, ניסוי, שאלה...)

מה עוד אני רוצה לדעת? ואיך אוכל לברר?

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.

כרטיס חשיבה על השגרה

כלי לחשיבה על הלמידה · כיתות ד׳–ו׳ · מה השגרה עשתה לחשיבה שלי?

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

סמנו את השגרה שעבדנו בה היום וענו על השאלות.

⬜ 🧭 נקודת מצפן	⬜ 👀 רואה – חושב – שואל	⬜ 🔤 א״ב של רעיונות
⬜ 👥 חשוב – זוג – שתף	⬜ 🐝 משושים	⬜ 🍾 אמת וחובה

✏️ מה השגרה גרמה לי לעשות שלא הייתי עושה בלעדיה?

✏️ באיזה שלב של השגרה היה לי הכי קשה – ולמה?

✏️ רעיון של מישהו אחר ששינה את החשיבה שלי:

✏️ באיזה מקצוע או מצב בחיים אוכל להשתמש בשגרה הזו?

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו״ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו״ט מחוז ירושלים.

יומן המורה אחרי השיעור

חושבים על ההוראה

כיתה: _____ תאריך: _____

דף אישי למורה: חמש דקות אחרי השיעור. העדויות שתאספו כאן יכוונו את השיעור הבא ואת הקבוצה הקטנה.

השיעור: _____ שגרת החשיבה: _____

✏️ מה עבד היום? מה ראיתי שמעיד על חשיבה (משפט, שאלה, ויכוח טוב)?

✏️ איזה תלמיד או תלמידה הפתיעו אותי – ובמה?

✏️ באיזה שלב של השגרה התלמידים נתקעו? מה אשנה בפעם הבאה?

✏️ מה אמרו כרטיסי היציאה? כמה הבינו / חלקית / עוד לא?

✏️ את מי אזמין לקבוצה הקטנה בשיעור הבא, ולמה?

✏️ שאלה של תלמידים שכדאי לפתוח בה את השיעור הבא:

כל הזכויות שמורות למיכל כפיר, מתכללת מו"ט מחוז ירושלים והסביבה. הפעילות הורחבה בהשראתה על ידי שלי שדה ונעמי מועלם, מדריכות מו"ט מחוז ירושלים.